

BOEKBESPREKINGEN

VAN DIE FEEN TOT PARSIFAL

Bert Leyns, *Van Die Feen tot Parsifal. Een inleiding tot Richard Wagners opera's en muziekdrama's*, Antwerpen: Pelckmans; 2013, 141 p. (ISBN: 9789028971363)

Zoals Bert Leyns in het Woord vooraf schrijft is zijn boekje (141 blz) bedoeld als “hulp voor wie een eerste keer met het muzikale genie van Richard Wagner wordt geconfronteerd”. Die hulp bestaat er voornamelijk in alle opera's van Wagner op een rijtje te zetten en de inhoud ervan, bedrijf per bedrijf, te schetsen zonder die evenwel aan bepaalde muzikale momenten te linken. Er is een opgave van de bronnen en een gedetailleerde rolverdeling met vermelding van de stemtypes. Achteraf volgt telkens een korte beschouwing over de muziek waarbij enkele hoogtepunten van de partituur aangehaald worden. Maar de hele benadering is meer literair dan muzikaal.

De bespreking van Wagners opera's wordt voorafgegaan door zijn biografie (feiten en data) met tussendoor extra aandacht voor het begrip “Gesamtkunstwerk” en de relatie tussen Wagner en Nietzsche, het geheel geïllustreerd met enkele zwart wit foto's . Het hoofdstuk "Betekenis van Wagner voor de muziek" behandelt kort zijn voorbeelden en navolgers. Maar ook Wagners “annexatie” door Hitler en het nazisme en de relatie van de Führer met Bayreuth komen aan bod naast een genuanceerde interpretatie van Wagners geschrift “Das Judenthum in der Musik”.

Het hoofdstuk “Opvoeringen” biedt enkele eigenaardige stellingen. Zo zouden foto's van oude uitvoeringen bewijzen dat “de zangstijl vrij theatraal was en de actie op de scène bijzonder statisch”! De evolutie van de Bayreuth-ensceneringen wordt eerder oppervlakkig behandeld (contrast Wieland en Wolfgang Wagner) en stopt bij de *Ring des Nibelungen* van Harry Kupfer uit 1988 waarvan als belangrijkste element het gebruik van laserlicht wordt aangehaald. Ook in de “Tijdlijn Richard Wagner” gaat Leyns niet verder dan 1988 (zijn laatste bezoek aan Bayreuth?). De enige andere enceneringen die hij in diezelfde periode vermeldt , zijn die van Herbert von Karajans Salzburger Osterfestspiele. Maar meer dan een oppervlakkige vermelding is het niet. En ook die stopt rond 1980! In de “Tijdlijn” springt Leyns van 1988 naar 2008 met de vermelding dat de dochters van Wolfgang Wagner nu de Bayreuther Festspiele leiden. Over de evolutie geen woord. Maar dan belanden we bij de nieuwe *Ring*-enscenering van de Metropolitan van New York, blijkbaar bijzonder gewaardeerd door Leyns die

erg opgetogen is dat die "Live in HD" in de bioscoop vertoond wordt. Een foto van die *Ring* in regie en scenografie van Robert Lepage staat trouwens op de kaft van het boek dat verder, buiten een reeks afbeeldingen van die *Ring* slechts foto's van ensceneringen van Bayreuth tot 1988 toont. Alleen *Die Feen*, *Das Liebesverbot* en *Rienzi* worden met recente illustraties bedacht, zonder details over de productie evenwel.

Ten slotte biedt het boek ook nog een discografie (persoonlijke keuze van Leyns) en een selectieve bibliografie.

Erna METDEPENNINGHEN